Zaimeeschu Awises.

Iznahk 7 reises nedeklà. ○ 93. gada gahjums.

Maksà:

Ekspedicijà sanemot
par 1 gadu . . . 2 rub. 20 kap.
par 1/2 gadu . . . 1 „ 20 „
par 1/4 gadu . . . — „ 60 „
par 1 mehnesi . . — „ 25 „

Maksà pa pastu peesuhtot un vilsehtà mahjà peesuhtot:
par 1 gadu . . 3 rub. — kap.
par 1/2 gadu . . 1 „ 60 „
par 1/4 gadu . . — „ 90 „
par 2 mehnescheem — „ 60 „

Maksà uz ahrsemem:
par 1 gadu . . 10 rub. — kap.
par 1/2 gadu . . 5 „ 80 „
par 1/4 gadu . . 3 „ 30 „
par 1 mehnesi . . 1 „ 50 „

Sludinajumi maksà: par sihku rakstu rind. 10 k., 1. pusē u. tekstà 30 k.

Adreses maina maksà 10 kap.

Numurs maksà 1 kap.

Redakcija un ekspedicija: Jelgawà, Katoļu celà Nr. 44. Telefons 981.

Kantoris: Rigà, Wolnu celà 30. Telefons 8260. Pasta kastite 186.

Nr. 247. **Otrdeen, 16. septembrî.** **1914.**

Swarigakais no fatura:

Tagadejà wahzu kultura sawu bijuscho geniju gaismà.
Ko frantschi sogaida no Kreewijas.
Kara lauka tuwumà.
Wahzu kara kugi pee Wentspils.
Wisaugstakà telegrama Galitzijas kreewu organizaziju deputazijam.
Kara lauks uz Pruhsijas robeschas.
Kaujas Franzijà.
Serbu-melnkalneeschu un austreeschu kara lauks.

Tagadejà wahzu kultura sawu bijuscho geniju gaismà.

Pagahjis Wahzijà Schillera un Getes „selta gadusimtenis". Ideali, kurus usstahdija leelee dsejneeki un domataji nespehja eespeestees wahzu sirdîs, nespehja tur atrost weetu. Schillera dusmas un saschutumu, dsiku, isjustu, tapat ari Getes olimpisko meeru wahzu birgeli un junkuri zeenija un atsina tikai tikdaudz, — ne wairak, — kà glihtas grezinuma leetinas, kuras wineem nober preeksch grahmatu plaukta waj rakstama galda izgreznoschanas.

„Wehtras un negaisa poesija," kura pildija Schillera kruhtis zihnà ar dsihwes sellibu un peleko ikdienibu naw atstahjusi ne masako pehdu Wahzijas eemihtneeku paschpeetizibas un pascheedomibas pilnajàs sirdîs. „Porzija desinu ar kahposteem un kaufs laba alus," — saka kahds no kreewu schurnalisteem: „Preeksch wineem aisween stahwejuschi augstak, nekà „Orleanas jaunawas" dsejneeka sapni un ideali."

Mehs esam eeraduschi apwehrtet tautas pehz teem idealeem, kurus usstahdijuschi winu geniji un scho geniju sposchumà tehrpt lihdsi wisu to tautu, pee kuras tee peeder, bet pee tam aismirstam, ka schee geniji ir raduschees kà protesta sauzeens pret wisas tautas garigo nobadsibu. Wini ir Deewa suhtiti praweeschi modinàt eesnauduschos tautu no winas paschpeetizibas purwa uz zehlakeem darbeem. Un tikai tautas, kuras klausa saweem Deewa swaiditeem genijeem, dsihwo, eet pretim pilnibai. Kas ne — noklihst maldu zelos, kà to redsam tagad ar Wahzziju, kura nogreesusès no sawu geniju sludinateem idealeem, ir atmetusi tos un gahjusi maldu zelus, kuri to nowedusschi postà.

Mehs wisu wahzu tautu lihds schim usskatijàm kà winas geniju, winas leelo garu masakos brahkus un daku no scho garu gaismas peedewàm wisai tautai, wisai Wahzijai. Bet — Wahzijas geniji aisgahja ehnu walstî, nespehdami eekustinàt ar sawàm idejam trulo, weenaldsigi paschpeetizigo puhli, kuram tee bij un palika sweschi. Bet mehs lihds ar scho leelo garu atsihschanu un zildinaschanu zildinajàm lihdsi ari to tautu, no kuras tee zehluschees. Un schee maldigee usskati bij stipri lihds pat pehdejam laikam. Wisi turejàm Wahziju par augstu kulturas walsti un — maldijamees. Kahdas tautas kulturas un ziwilizazijas augstumu neaprehkina wairs ar winas leelgabalu skaitu, ne ar labi eebreseteem saldateem, ne ar winu wirsneeku nekaunibu, bet gan ar praschanu zeenit ziņu teesibas, zeenit taisnibu. Zilweki, kuri nizina starptautiskus likumus un — ja tas teem zaur winu rupjo duhres waru eespehjams, min kahjam, naw ziwiliseti, naw kulturas tauta, — tee ir meschoni, kureem naw ne jehgas par tikumibu, par teesibam, par likumu. Wini apdraud wisus, kas ween nepeeder pee winu bara un naw wineem lihdsigi. Tapehz wispahribas broschiba un labums prasa, lai schahdi elementi taptu padariti nekaitigi.

Meschonibas, — wehl wehsturê nekad, nekur nepeeredsetas un nedsirdetas meschonibas, ko wàhzi tagad pastrahdà leelajà tautu zihnà, kura ari ir tik winu nopelns, wahzu beskauniba un wisu lihdsekku, pat paschu semako peelaischana pret pretineekeem, ir atmaskojusi winus, norahwusi kulturas ahrejo segu, ar kuru tee slehpa sawu garigo, eekschejo, semibu un nostahdijusi winus wisà kailumà wisas pasaules preekschà.

Un ja zaur kahdu pahrdabigu spehku tagad no kapenem uszeltos wahzu senee humanisti, winu prahtneeki, kuri zihnijàs par pateesibu un taisnibu, winu leelee dsejneeki, tee ar schàusmam nowehrstos no wineem un atteiktos no schîs tautas, kura sawus genijus sit krustà, kura saimo Deewa un zilweku likumus un sawà asins kahres apsturbumà min kahjam.

Ko gan teiktu Gete par tagadejeem wahzu junkureem, kuri saweem guhstekneem isgreesch mehles?

Ko teiktu Kants par meerigu zeemu islaupischanu, par mahkslas un sinatnes eestahschu ispostischanu un saschaustschanu, par Luwenes augstskolas rektora noschauschanu, par seeweeschu iswaroschanu un noslepkawoschanu, par sirmgalmju un behrnu nobendeschanu?...

Un waj Hegelis attaisnotu Reimsas katedrales sagrauschanu?

Ja, laiki mainas un — kaudis teem lihds. XVIII. un XIX. gadusimtenu wahzu dsejneeki un prahtneeki nosuduschi, aismirsti, Wahzu tauta tos atmetusi. Wina seedo uz Wituma II. zelto elku altareem. Wina seko tagadejeem wadoneem, kuri winu wed postit, dedsinàt, slepkawot un zaur to wed paschu tautu postà. Jo golu galà paschai wahzu tautai wisruhgtak nahksees zeest par saweem maldeem, par to, ka klausijusi melu wadoneem un atmetusi sawu geniju mahzibas sahkot ar muhsu tizibas tehwu Mahrtinu Luteru un beidsot ar leelajeem domatajeem un dsejneekeem Kantu, Hegeli, Geti, Schilleru un ziteem.

Ko wina ir sehjusi, to tagad ta plaus.

—np—

Ko frantschi sagaida no Kreewijas,

par to awises „Temps" militariskais lihdsstrahdneeks issakas sekoschi:

Leela starpiba ir starp frantschu-angku usdewumu reetrumos un starp kreewu usdewumu austrumos. Frantschu usdewums ir tas, buht par z e e t u m u h r u, bet kreewu par — par n e a p t u r a m u l a w i n i. Muhsu stahwoklis un skaits ir tahdi, ka mehs tikai pee gadijuma waram eeguht uswaru un tadehl m u h s u u s d e w u m s t u r e t e e s u n n e p a d o t e e s, kamehr K r e e w i j a e e t u s p r e e k s c h u. Wahzija masak wehlas uswaru pahr mums, bet gan muhsu kara spehka isnihzinaschanu; winai wajadsigas tahdas uswaras, kà bij pee Sedanas. Tadehl mums

Karsch un mihlestiba.

Stahsts.

(Turpinajums).

— Apmeerinatees, esat meerigi, — kahda kopeja winu meerinaja.

Winsch neteiza neko, tikai usmeta tai besgaliga naida pilnu skatu.

Schahdà gara stahwoklî winsch bij, kad pee wina eenahza Elga.

Winam schkitàs, ka winsch murgo. Tas tatschu newareja buht ihsteniba!

Lehni meitene tuwojàs slimneeka gultai. Diwas nopeetnas, mihkas azis no bahlàs sejas luhkojàs besgala lihdszeetigi uz eewainoto.

— Brahli, tu sche, — wina klusi teiza: — Kà tu juhtoes?

Ja, ta teescham bij Elga.

— Tu, tu... Tu sche?... Ko tas nosihmè? — grafs ar puhlem isdabuja.

— Ari tu esi sche, — wina klusi atbildeja.

— Es esmu eewainots. Sakropkots... Wini mani atnesa... Labak buhtu nogalinajuschi... Bet tu, ko tu sche meklè?... Runà...

Aiz ustraukuma un saschutuma winam sahka mulst prahti.

— Es esmu sche lai koptu tewi, — Elga mihki teiza.

— Man newajag ne tawas, ne winu kopschanas. Es juhs nolahdu... Wisus nolahdu un eenihstu... Brauzat uz pekli!... O!...

Un winsch aitkal saudeja samanu. Usbudinajums bij bijis par stipru.

— Tas nebij labi, — Elga noteiza: — Newajadseja man nemaz sche rahditees...

Wina sakahrtoja apsegu un tikai tagad pamanija, ka brahkam nozirsta roka.

— Ak, tagad es saprotu, — wina klusi teiza: — Winsch nespehj panest rokas saudejumu.

Wina bij pareisi usminejusi. Wisu ko zitu grafs buhtu weeglak pazeetis nekà sawu sakropkoschanu.

Brihdi wina to skumji usluhkoja un tad atstahja baraku.

„Zeresim," — wina iseedama nodomaja: „Deews ir schehligs. Winsch palihdsès winam iswesekotees meesigi un garigi..."

*

— Waj ustraukums winam nenahks par launu? — Elga greesàs pee ahrsta, isnahkusi no barakas, un isstahstijusi par brahka usbudinajumu un samanas saudeschanu.

— Labi jau naw, — ahrsts atbildeja: — Es nezereju, ka tas tà beigsees. Bet tomehr ko baikotees naw. Eewainojums, kaut ari gruhts, tomehr naw bihstams. Kkenaka Marija to ir pirmo reisi labi pahrsehjusi.

— Bet waj es winu drihksteschu kopt?

— Labak nerahdatees winam, lihds winsch atspirgst, tad redsesim.

Un wina skumjo, klusa gahja sawà darbà, tomehr zeetas apnemschanàs pilna, atgreest brahli no wina maldigeem eeskateem, kurus tas bij mantojis no nepareisàs audsinaschanas. Wina darìs wisu, usupuresees lihds pehdejam, lai to safneegtu.

Pagahja daschas deenas. Slimneeks nahza wairak reises pee samanas. Sahkumà negribedams, bet tad aisween wairak, winsch pahrdomaja mahsas istureschanos, sahka meklet pehz teem dsinekleem, kuri bij winu wadijuschi un atweduschi schurp.

Atzerejàs ari behrnibu. Pehz tam wisu tahlako dsihwes gaitu. Kahda leela starpiba bij starp wineem abeem! Wina mihka un laba uz katra soła, katrà weetà. Un winsch...

Salihdsinajums nekad neisnahza winam par labu...

Pahrdomaja un kritiseja ari pehdejà laika notikumus, kureem par upuri bij kritis ari wina tehws un winsch pats tik gruhti zeetis.

Un jo wairak domaja, jo wairak launa redseja un atrada. Zik sawadi — kamehr bij wesels, wareja zihnitees, bij zeriba tikt armijà uz preekschu, winam lihdsigas domas nemaz nebij nahkuschas prahtà. Kà ihsts saldats, winsch nemaz nedomaja kritiset preekschneezibas rihzibu. Ko ta teiza, tam wajadseja buht nemaldigi pareisam.

Tagad turpretim bij zitadi. Nesin no kureenes nahza pawisam neparastas domas, mekleja salihdsinajumus, taisija slehdseenus, kuri nebuht nerunaja winam par labu...

Sahkumà winsch par to negribeja nemaz domat, gainaja no sewim projam schìs domas, bet — tàs mahzàs neatlaidigi wirsû. Apkahrtejee apstahkli, kuros winsch atradàs speeda winu to darit. Teesa, sahkumà schìs domas bij gurdas. Pats winsch nespehzigs un tikai ihsus brihschus pee samanas. Bet deenam ejot winsch sahka atspirgst. Brihschi, kad winsch bij pee pilnas samanas, tapa aisween garaki un domas skaidrakas, noteiktakas.

Gan winsch mekleja tàs apgahst, mekleja pehz peerahdijumeem, ar ko attaisnot pretejo, bet — neistureja kritiku.

Jaunais Forstenbergs neisprata pats, kas ar winu bij notizis.

Un tad wisa schi ruhpiba, ar kahdu sche kopa neween winu, bet ari zitus austreeschu eewainotos, tà ari sawukahrt atstahja uz winu dsilu eespaidu.

Bij leela starpiba starp wina tautu un scheem winu „eenaidneekeem"... Laikam ari Elga to bij ispratusi, pee tam agrak nekà winsch un — tas winu speedis atstaht tehwa mahjas un dotees uz schejeeni.

Beidsot kahdu deenu winsch sanehmàs un luhdsa ahrstu, waj winsch newaretu ar Elgu runat.

(Turpmak wehl.)

jaiswairas no isschkiroschàm kaujam, jaturas uſ muhſu poſizijam un janowilzina laiks. Naw gan tas frantſchu babâ, buht par muhri, bet gan par lawini. Tomehr tas neſtahw muhſu warâ pahrgroſit apſtahkſus un tadehl mums japeerabinas pee aktiwàs pretimtureſchanàs. Kreewijai ſchai karâ ir peekrituſi ſpihdoſchaka loma un muhſu un anglu panahkumi atkarajas daudſos gadijumos no tam, kà Kreewija ſawu uſdewumu iſpilda. Mehs no Kreewijas eſam atwilkuſchi leelu daku eenaidneeka ſpehku. Kreewijai tas jaiſleeto un wina to lihdſ ſchim ari ſekmigi ir iſleetojuſi. Kreewijas armija, kas Galizijâ, dod winas otrai armijai eeſpehju dotees uſ Poſnanu, uſ ſcheem Brandenburgas wahrteem. Un ja apſkata, kas lihdſ ſchim panahkts, tad Kreewija dìwu mehneſchu laikâ war ſaſneegt Berlini. Mehs pa tam aptureſim daku Wahzijas ſpehku uſ robeſcham, kamehr Serbija neiſlaidìs no ſobeem Austriju. Un tad buhs ſaſneegti muhſu politiſkee un ſtrategiſkee noluhki.

Sekſchſeme

Jauni noteikumi par ſawwalneeku peenemſchanu.

Petrogradâ, 12. ſeptembrî. Eewehrojot tagadejo noteikumu truhkumus par ſawwalneeku eebaliſchanu kara ſpehkâ peemehrojotees kara laikam, kara miniſtrs pawehleja atzelt ſchos noteikumus. Galwenà ſchtaba zirkularâ ir iſſludinati jauni noteikumi par lihdſſchinejo noteikumu pahrgroſiſchanu ſihmejotees uſ ſawwalneeku eebaliſchanu kara ſpehkâ.

Sliktee zeli un wahzu ſmagà artilerija.

Pehdejàs pusotras nedelàs no leetus ſtipri maitajuſchees zeli. Tadehl wahzeeſcheem, kas bija nonahkuſchi gandrihſ lihdſ Mariampolei un Kalwarijai, bija jaatkahpjas, tadehl ka newareja weſt pa ſcheem zeleem ſawu ſmago artileriju.

Maſgadeji waroni. Kahdâ muhſu jahtneeku pulkâ ir diwi 13 gadus wezi ſehni. Abi puiſeni peeder pee muſikantu komandas, kuru pehz kara paſludinaſchanas iſdalija. Puiſeni negribeja atſtaht ſawu pulku un luhdſa komandeeri, nemt winus lihdſ, ko ari darija, un wini tagad pawada ſawu pulku, duhſchigi kaudamees lihdſàs peeaguſcheem. Bet ſewiſchki noderigi wini ir preekſch iſluhku deenesta. Weens par nopelneem iſluhkoſchanà ſtahdits preekſchâ apbalwoſchanai.

Baltija

Wahzu kara kugi pee Wentspils.

Pagahjuſchàs zeturdeenas rihtâ agri no rihta eedſihwotaji gahja uſ juhrmalu un kahpa uſ namu jumteem, lai nowehrotu, kas noteek juhrâ. Ap plkſt. 8 no rihta, werſtis 20 no kraſta, bij redſami ap 40 wahzu kugu, kuri noſchkirojàs uſ 2 dakam, pee kam weena daka braukaja ſchurpu, turpu uſ Leepajas, otra uſ Rigas puſi. Ap plkſt. 10 preekſch pusdeenas no tàs flotes dakas, kura braukaja uſ Leepajas puſi, atdalijàs 9 leeli brunu kreiſeri un tureja kurſu taiſni uſ Wentspili. Starp teem ſewiſchki atdalijàs kahds wiſai leels kreiſers, baltâ krahſâ. Peebraukuſchi uſ werſtim 10, kreiſeri ſagreeſàs ſahnis un brauza atkal atpakal. Bija dſirdami ari wairaki leelgabalu ſchahweeni. Tatſchu pilſehtâ nekas netika ſaſchauts. Daſchi ſwejneeki bij juhrâ. Malâ iſbraukuſchee ſinaja ſtahſtit, ka weena ſwejlaiwa ſaſchauta un ſwejneeki Spade, Seidmanis, Bruſchewizs un Kutſchers panemti guhſtâ. Sche japeeſihmè, ka treſchdeenas wakarâ, kad wahzu minu laiwas braukaja gar muhſu molu wahrteem, ſwejneeki paſchlaik dewàs malâ. Daſchas ſwejneeku laiwas brauza gluſchi garam wahzu kugeem. Weenâ laiwâ wahzeeſchi eemeta enkuri un peewilka klaht. Wiſpirms ſwejneekeem praſits, waj pilſehtâ ſaldati un waj oſtâ naw iſliktas mines Swejneeki atbildejuſchi, ka mahziſki neprot. Tad ofizeers lizis iſſaukt kahdu maſchiniſtu, kurſch pratis kreewiſki Swejneeki atrunajuſchees, ka neprot ari kreewiſki un wiſpahr neko newar paſtahſtit. Redſedami, ka neko neiſdabus, wahzeeſchi likuſchi paſneegt 4 doriſchus, eemetuſchi ſwejneeku laiwâ weenu wahzu marku un laiduſchi braukt malâ. No zeturtdeen guhſtibâ panemteem ſwejneekeem, wahzeeſchi, domajams, gribès wairak ko iſſinàt...

Uſtraukums pilſehtâ waldija wiſu deenu. Behgſchana turpinajàs bez apſtahjas. Weikali pa leelakai dakai ſtahweja zeeti.

Wiſi, kam ween eeſpehjams, ſteidſàs projam. Wakarâ wiſi zeli bij pilni gahjeju un brauzeju. Wilzeens nogahja paraſtâ laikâ, wagonu bij daudſ, bet wiſi galigi pahrpildìti. Wakarâ ar tahlſkateem wehl wareja nowehrot ap 40 wahzu minu kugu un brunotu kreiſeru, kuri ſtahweja juhrâ. Kahds noluhks winus ſche atwedis, neweens neſinoja.

Man neiſeet no prahta kahds ſihmigs gadijums. Paſchâ wakarâ atnahk pee manis kahda jaunawa. Druhma, nobehdajuſees. Bail winai no wahzu meſchonibam. Wina laſijuſi, ka tee nereti negehligâ kahrtâ apſmej ſeeweetes.

„Zitadu bailu man naw,“ ſaka jaunawa: „Bet domas, ka ar mani war notikt kas tamlihdſigs, mani loti uſbudina... Es nolehmu aiſſtahwetees... Apgahdajos ar rewolweru, bet naw patronu... aiſdodeet kaut diwas... Weens ſchahweens tam, kas man uſbruks, otrs man paſchai...“

Luhk, latweeſchu jaunawas waroniba un goda apſina.

*

No Uſchawas peenahkuſchas ſinas, ka wahzu kreiſeri zeturdeen pehz pusdeenas atkal apſchaudijuſchi kraſtmali, galigi ſabojadami wehl paliku ſcho bahkas dalu. Tà ka telefona ſatikſme ar Uſchawu pahrtraukta, tad jadomà, ka wahzeeſchi ar leelgabalu lodem ſabojajuſchi telefona ſtabus.

Peektdeena pagahja meerigi un wahzu kugi no apwahrkſchna noſuda jau preekſch pusdeenas.

„W. A.“

Kara lauka tuwumâ.

Polu awiſê „Gazeta Warszawska“ atſtahſtiti kahdas polu gimenes pahrdſihwojumi, kuras lauku mahjas atraduſchàs kaujas apgabalâ. Starp zitu zaur ſchim mahjam gahjuſi wahzeeſchu diwiſija, kura ſteiguſès palihgâ no kreeweem eelenktajeem auſtreeſcheem.

„Nekad mehs nedomajàm, ka ar ſawàm azim redſeſim ihſtu karu un paſchi pahrdſihwoſim tahdus eeſpaidus, kahdus lihdſ ſchim paſinàm tikai pehz aprakſteem un romaneem.

Eeſpaidu ſinâ preekſch mums wisbagatakà deena bija 19. auguſts. Jau diwas nedelas pirms ſchis deenas zaur muhſu ſahdſchu ik deenas gahja zauri kreewu pulki.

Eeſahkot mehs arweenu bijamees no tam, ka muhſu apkahrtnê war notikt kauja Pehz diwàm nedelam mehs tomehr peeradàm pee ſchis gaidiſchanas. Mehs newarejàm iſſkaidrot, kas un kà notiks, bet tomehr jutàm, ka kaut kam janoteek.

Katru rihtu muhs aiſſneebſa leelgabalu ſchahweenu dobjais troſknis, pehz tam mehs ſahkàm atſchkirt ſlinſchu ſchahweenus, beidſot peeradàm pee tam un negreeſàm nekahdu wehribu.

Bet, luhk, atminâ neiſdjehſchamajâ 18. auguſta deenâ muhs uſmodinaja ſlinſchu ſchahweeni pee paſcheem logeem. Mehs wiſi uſlehzàm (mahjâ bija daudſ ſeeweeſchu un behrnu) un gaidijàm rihkojumus no gimenes galwas puſes, kur noſlehptees. Par laimi iſrahdijàs, ka nekahbas breeſmas mums nebraudeja. Saldati ſchahwa eenaidneeku lidmaſchinu, kura lidoja pahr muhſu mahjam. Mehs ſkatijamees, kà maſchina iſmeta leelu rinki un paſuda, azimredſot, netrahpita, kaut gan uſ winu tika iſſchauti ap ſimts ſchahweeni. Behrni, kuri neapjauda ſtahwokla nopeetnibu, loti preezajàs par ſcho ſkatu. Wezà ſaimneeze behdajàs, ka kafeja atdſiſts, bet neſin kapehz Katas gaiſâ, jo tà kà tà nekas naw redſams. Schauj tàpat, lai ſinatu, ka karſch.

Mehs ſahkàm nahkt pee pahrleezibas, ka karſch pateeſibâ nemaſ naw tik breeſmiga leeta un apmeerinati atgreeſamees pee ſawa kahrtejâ darba.

Bet nepagahja ne diwas ſtundas, kad eewehrojàm, ka ſahdſchâ eeweetotee kaſaki maſos pulzinos un pa weenam ſahka iſjaht un meklet pa kruhmeem, birſem un kalneem, jahdami wiſados wirſeenos. Pehz kahda laika weſela kara ſpehka nodaka, kura bij eeweetojuſès pee mums, atgahja atpakal uſ pakalnu, kur atradàs meſchs, pus werſti no ſahdſchas. Drihſ mehs iſdſirdàm papreekſchu weenu, bet tad weſelu rindu leelgabalu ſchahweenu no Koſanowas puſes un eeraudſijàm ugunsgrehka beeſos duhmus tuwejâ Mechowas zeemâ.

Dahrſâ, pahr upi, jau laikus bij iſrakti leeli grahwji. Wiſi wahzu eedſihwotaji paſlehpàs winos. Schi uſmaniba iſrahdijàs par glahbjoſchu. Daſchas ſtundas, lihdſ paſcham wakaram, dahrdeja leelgabalu ſchahweeni un lodes ſwilpoja pahr muhſu galwam, ar troſkni plihſdamas laukâ.

Mehs jutàm, ka eſam atſtahti pilnigi liktena warâ, tadehl ka ja kaut weena tahda granata plihſtu muhſu tuwumâ, tad neweens no mums nepaliktu ſweikâ.

Kad apſchaudiſchana apkluſa, tad no zela puſes uſ Kaſanowu bij dſirdamas behgoſchu ſeeweeſchu, wihreeſchu un behrnu waimanas, un laukâ eſoſchâ ganama pulka brehkſchana.

Saſpeeduſchees kopâ grahwî, mehs meerigi ſehdejàm. Wiſi tſchukſteja luhgſchanas, behrni bija bahli, bet neraudaja.

Pehz tſchetru ſtundu ilgas apſchaudiſchanas, kuras weenigee uguri, kà mehs wehlak pahrleezinajamees, bij baſchi ganibâs ſakroplоti lopi, wiſs apkluſa. Pehz zeturtdaſtundas mehs eeraudſijàm no Ilſchomkas upes puſes jahjam pruhſchus. Wini apjahja ap bahrſu un jahja tahlak. Wihreeſchi pirmee atſtahja grahwi un pahrleezinajuſchees, ka apkahrt wiſs meerigi, paſauza muhs laukâ no muhſu paſlehptuwes. Mehs ſajutàm leela atweeglinajuma juhtas un apkampàm weens otru, preezadamees par iſglahbſchanos no leelajàm breeſmàm.

Nepaguwàm mehs aiſeet lihdſ mahjam, kad aina pahrwehrtàs, it kà kinematografâ. No wiſàm puſem ſahka parahditees wahzeeſchu jahtneeki, ſehtâ atſkaneja wahzeeſchu ſarunas, jahtneeki nokahpa no ſirgeem. Mehs ar nemeeru noraudſijamees winu tuklajàs ſejàs, wini ari ar ſinkahribu uſraudſija muhs, bet iſturejàs ſamehrâ peeklahjigi.

Iſrahdijàs, ka ſtarp weenkahrſcheem ſaldateem daudſ polu no Augſch-Sileſijas. Ehdamiſtaba muhſu mahjàs azumirklî peepildijàs ar pruhſchu ofizeereem. Wini praſija tehju, ehſt. Wiſs, kas wineem tika paſneegts no buſetes, ahtri paſuda. Drihſ peetruhka maiſes, bet wini praſija: „Brod geben Sie noch!“ Wiſu nakti mehs negahjam gulet. Bet wahzeeſchi ſahka eerihkot telefonu; tikko weena nodaka aiſgahja, peenahza otra...

Diwas deenas weeſojàs pee mums wahzeeſchi; wini gahja garâ kehdê, tà ka nebij redſams ne ſahkums, ne gals. Beſ jahtneekeem un kahjneekeem weda leelgabalus, lehgeru kehdi, pat leelus pontons, kurus wilka ſeſchi ſirgi un kuri azimredſot bij nodomati pahreeſchanai pahr Wiſlu. Wiſs tas kuſtejàs zaur Kaſanowu, Krotſchewu uſ Solzu...

Pehz tam eeſtahjàs kluſums. Bet pehlſchni parahdijàs no Wazlawowas puſes kreewu patrulas, kuras ſahka iſpoſtit wahzeeſchu telefonus. Pehz wineem parahdijàs eewehrojamaki pulki. 24. auguſtâ mehs atkal iſdſirdàm attahlus leelgabalu ſchahweenus.

Wedeji, kuri brauza ar kreewu kara ſpehka mantam, atgreeſuſchees ſtahſtija, ka kreewi apſtahjuſchees un ſakawuſchi weſelu wahzeeſchu diwiſiju un daudſus ſaguhſtijuſchi. Mehs bijàm leezineeki, ka weda daudſus eewainotus un ſaguhſtitus. Starp wineem bij daudſ Sileſijas polu.

Tagad pee mums kluſi un meerigi. Laiks jauks. Uſ plawam nopłauta ſeena ſmarſcha peeſchkir ainai neaprakſtamu burwigumu. Mehs baudam rudeni un baiſmas eedomatees par to, ka ap mums notikuſchi un turpmak notiks tahdi breeſmigi notikumi.“

Ahrſemes.

Angli grib ſlehgt wiſas Wahzijas oſtas ar minem.

No Londones ſino galwas pilſehtas laikraſti, ka anglu admiralitate nodomajuſi aiſſproſtot ar minem wiſas Wahzijas oſtas Seemeku juhrâ, lai no tàm wairs newaretu iſbraukt wahzu kara kugi un torpepu un ſemuhdens laiwas un tiktu nowehrſti tahdi argadijumi, kà triju anglu kreiſeru nogrembeſchana.

Reimſas katedrale,

par kuras iſpoſtiſchanu zaur wahzu barbareem wakar ſinots, peedereja kopâ ar Pariſes, Amjenas un Schartres katedralem pee leeliſkakeem un pilnigakeem gotiſkàs architekturas religioſeem monumenteem. Katedrales buhwe eeſahkta 1212. gadâ un nobeigta tikai 13. gaduſimtena beigàs. Weſels gaduſimtenis peelizis ſawas puhles ſchai grandioſâ uſnehmumâ un tadehl pee ſchi mahkſlas darba wareja nowehrot architekturas attihſtibas gahjeenu pa ſcho garo laika ſprihdi. Katedrales ſafades eebalijumâ manams wezakàs un ſtingrakàs Pariſes Notre Dame's eeſpaids; bet lihdſ ar gotiſkàs mahkſlas tahlako attihſtibu ſchinî Reimſas ſafadê parahdas formu bagatiba un krahſchnums, kas pahrſpehj wiſu lihdſ tam laikam rabito. Schi ſafade harmonijas, nobeigtas un dekorazijas bagatibas ſinâ wareja noderet par klaſiſku un nepahrſpehjamu attihſtitàs gotikas paraugu. Trihs bagatigi ſkulpturam greſnoti eeejàs wahrti; apbrihnojami ſmalkais widus logs („roſe“), kura iſſtrahdajums atgahdinaja weeglako filigrana darbu; warenà „Karalu galerija“, kurâ atradàs 20 akmenî iſezirſtàs lepnàs frantſchu karalu ſtatujas; abi ſlaikee, it kà zaurſpihdigee torni — wiſs tas, pakahpeniſki no ſemes pazelotees debeſim pretim, ſapluhda warenâ harmonijâ un ſimboliſeja zilweka gara ilgas un dwehſeles zenſchanos uſ augſchu. — Schai katedralei nebija tikai architektoniſka noſihme ween; gaduſimtena laikâ ta bij palikuſi par eewehrojamu frantſchu ſkulpturas muſeju, kur wiſâ winas pilnibâ un ſkaiſtumâ wareja apbrihnot Seemeku-Franzijas gotiſko tehlneezibu. Neſkaitamas figuras un bagati ornamenti rotaja ſchos portalus, logus un wiſa ſchi mahkſlineeziſkà bagatiba bij pahrdſihwojuſi weſelu ſeſchu gaduſimtenu wehtras un karus. Scheit kroneja Franzijas karalus un neſkaitamas ſwehtas frantſchu wehſtures atminas bij faiſtitas ar ſcho weetu. — Bet kà ſenos laikos wandalu degoſchàs pagales laidàs Romas marmora tempkos un iſnihzinaja zehlos baltos Minerwas un Apolona tempkus, tà tagad pruhſchu granatas eeurbjas ſlaidos katedraku tornos un iſweizigo roku ſmalkais darbs ſchkihſt un ſabruhp no elliſchkigâ ſprahdſeena... Ja tagad ſchis ne ar ko neſalihdſinamais mahkſlas darbs kritis muhſu laiku barbareem par upuri, tad katra mahkſlas drauga ſirds ſaſchnaudſas ſahpès un baigi jautà: kas wehl wiſs nenotiks? Kà attaiſnoſees wehlak ziwiliſetàs paſaules preekſchâ ſchee eereibuſchee wahzu wandali, kuru eenihſto wahrdu nahkſees tagad pawiſam iſnihzinàt baites wehſturê?

Auſtro-Ungarija eeſauz jau tagad kara deenestâ 1894. gadâ dſimuſchos, resp. 1915. gada „landſchturmiſtus“, jeb ſemes ſargus.

„Latweeschu Awises“

Wisjaunakàs kara sinas.

Pet. tel. ag. telegramas. 16. sept.

(peesuhtitas lihds pulkst. 6 rihtà).

Wisaugstakà telegrama Galizijas kreewu organisaziju deputazijam.

Kijewà, 15. septembrî. Lwowà isdodamàs awises „Peekarpatu Kreewija“ 12. septembra numurà issludinata Wisaugstakà telegrama Galizijas generalgubernatoram:

Isfakeet Galizijas kreewu organisaziju deputazijam, kuras eerabàs pee Jums ar mihlestibas un padewibas isteikschanu, Manu sirsnigako pateizibu un manu sweizeenu daudszeetoschai kreewu tautai. — Wisa Kreewija lihds ar Mani preezajas par saweenoschanos ar katram kreewam bahrgo seno kreewu semi. Jums personigi wehlu labakàs sekmes.

Nikolajs.

Schi telegrama bij atbilde uz Galizijas generalgubernatora Bobrinska 9. septembri Wina Majestatei suhtito telegramu, kurai schahds saturs:

Esmu laimigs sinot Juhsu Keisariskai Majestatei, ka schobeen pee manis eerabàs Galizijas kreewu 19 kulturelu, isglihtibas un saimneezisku organisaziju deputazijas un Galizijas kreewu tautas wahrdà luhdsa mani nolikt pee Juhsu Majestates kahjam wispadewigakàs padewibas, mihlestibas un pateizibas juhtas winu babigam baltam Kreewijas Zaram, kursch atswabinajis seno kreewu semi (Червоную Русь) no wehrdsibas un peeweenojis to mahtei Kreewijai.

Grafs Bobrinskis.

Kara lauks uz Wahzijas robescham un Austrijà.

Ofiziali. Kara Wehstnesis, 15. septembrî. No Augstà Wirskomandeera schtaba.

Augustowas meschos muhsu kara spehks zihnidamees sekmigi bodas uz preekschu.

Artilerijas zihnà pee **Osowezas** peedalijàs smagà kalibra leelgabali. 14. septembrî no rihta artilerijas uguns palika sewischki sihwa. Wahzu kahjneeku mehginajums tuwotees zeetokšnim tika atsists.

Silesijas frontê eenaidneeks eewehrojami pastiprinàs un sahk attihstit leelaku darbibu.

Isbrukumeem no **Peremischlas** zeetokschna naw panahkumu. Austreescheem atkahpjotees pilnigi sajuhk winu kara spehka dalas; mehs eeguhstam jaunas partijas saguhstito, leelgabalus un zitas kara mantas.

Kara lauks Franzijà.

Parisê, 14. sept. Wahzija ofizieli sinoja daschu walstiju waldibam, ka Reimsas katedrale tapehz apschaudita, ka tur bijis isluhkoschanas punkts, ko wahzeeschi gribejuschi isnihzinàt. Bet uz frantschu waldibas peeprasijumu frantschu kara spehka wirskomandeeris atbildeja, ka tas naw teesa. Lihds ar to wirskomandeeris sino, ka wahzeeschi, apschaudidami katedrali, wehrsuschi leelgabalu uguni ari pret lasaretem, pee kam **nogalinati 3 eewainotee** un 2 kopejas eewainotas.

Ar goda legiona krustu apbalwots mehneeku pulka apakschporutschiks Delkasê, kursch, kaut gan bij jau eewainots, tomehr israhdija leelu waronibu, neatkahpdamees no kaujas lauka, teikdams: „Nè, kaujat man turpinàt“.

Franzija nolehma usskatit par neihsteem wisus lihgumus, kuri pehz kara peeteikschanas noslehgti starp frantscheem no weenas un wahzeescheem un austro-ungareem no otras puses. Pirms kara noslehgto un jau spehkà nahkuscho lihgumu ispildischana apturama. Lihgumi, kuri slehgti pirms kara, bet lihds tam naw nahkuschi spehkà, uz teesas lehmumu isnihzinami.

Kara Wehstnesis. Parisê, 14. sept. Ofizials sinojums 14. septembrî pulksten 11 wakarà. No 13. uz 14. septembri **wahzeeschi nepahrtraukti wisà frontê isdarija niknus usbrukumus**, jo bij babujuschi pawehli eeguht isschkiroschus panahkumus. Bet tas eenaidneekam neisdewàs un turpreti schajàs kaujàs frantschi eeguwa karogu, leelgabalus un daudz saguhstitos. Wisi kara pulku komandeeri apgalwo, ka neskatotees uz nogurumu no nepahrtrauktàs kaujas, armijas gara stahwoklis labs un komandeeri tikko war aturet kara spehku no usbrukschanas eenaidneekam, kas atrodas apzeetinajumu aissardzê.

Serbu-melnkalneeschu-austreeschu kara lauks.

Nischà, 14. septembrî. Pehz wisu kara pulku komandeeru sinojumeem **austreeschi wisà frontê leeto dum-dum jeb sprahgstoschas lodes**. Pirmee 10 schahweeni no loschmetejeem ir weenmehr dum-dum lodes. Wiseem austreeschu saldateem ir klaht 20 prozentes sprahgstoschu loschu. Austreeschu komandeeri uz stingrako pawehlejuschj par to ruhpetees, ka lai tahdas lodes nekristu serbu rokàs.

Nischà, 14. septembrî. Austreeschu kara spehka komandeers Semkinà Golija peeprasija 9. septembri Belgrades padoschanos ar sekoscha satura weństuli, kuru peesuhtija Belgrades komandantam:

„Lai neispostitu Belgradi ar muhsu artilerijas uguni, tad Juhs usaizinu atdot pilsehtu. Dehl tam Juhsu garnisona wezakais ofizeers wisu schtaba pawadibà lihds ar pilsehtas waldes preekschstahweem lai eerodas pee Serbu peekrastes Semkinà stundas laikà un ne wehlak par plkst. 6 wakarà.“

Gandrihs reisê ar to Golija greesàs pee saweem ofizeereem un apakschofizeereem ar slepenu pawehli, kurà aisrahda, ka pehdejo deenu notikumi peerahdijuschi, ka ofizeeri un apakschofizeeri ne weenmehr stahwot sawa usdewuma augstumà. Stingri teek aisleegta brahlibas israhdischana. Austreeschu dalà serbu wairs neesot, isnemot neleelu loschmeteju nodalas partisanu pulzinu. Tomehr wakar daschas strehlneeku nodalas nespehjuschas pahrraut eenaidneeka liniju tadehl, ka daschi ofizeeri nepratuschi kà wajadsigs wadit sawas nodalas.

Nischà, 14. septembrî. Par to, zik weegli austreeschi nododotees panikai, Preses Birojs pastahsta schahdu gadijumu, kas notizis daschas deenas atpakal.

Honwedu 40. diwisijai, kura agrak atradà Wischnegradà un tad wehlak tika aissuhtita uz Gutschewu, wajadseja pawadit nakti meschà, bet wina neebroschinajàs tur palikt, baididamàs no serbu partisaneem. Kad austreeschi usmekleja nometnes weetu, tad festà pulka treschà baltjonà notika neisprotams apjukums: **saldati sahka schaut zits zitam**, pee kam palkawneeks **Holzs un wairak ofizeeri tika noschauti.** Bataljona saldati aisbehga.

Kara Wehstnesis. 15. septembrî sino no Belgrades, 13. septembra wakarà un 14. septembrî no rihta austreeschu leelgabalu laiwas apschaudija pilsehtu, pee kam zeetuschas daudz ehkas. Notikusi stipra apschaudischanàs nakti uz 14. septembri starp serbu un austreeschu preekschpulkeem. Uz Sawas kreisà krasta serbi peespeeda austreeschus atkahptees. Sino, ka austreeschi paschi isnihzinajuschi dselszeka liniju no Semkinas uz Petrewarodinu.

Japani pee Dsintawas.

Kara Wehstnesis. Tschifà, 15. sept. Japanu-angku preekschpulki atrodas 20 werstes no Dsintawas. Japani isdara sekmigi no libmaschinam zeetokšna isluhkoschanu un bumbu meschanu.

Moratorija pagarinaschana.

Petrogradà, 15. septembrî. Ar Wisaugstako ukasu finanschu ministrim to wekseku protesteschana un peedsihschana, kuri isdoti lihds **17.** julijam **1914.** gadà ar maksaschanas termineem no **26.** augusta lihds **25.** septembrim, pagarinata uz weenu mehnesi no wekseka maksaschanas jeb notezeschanas deenas. Schis noteikums atteezas starp zitu uz Widsemes, Igaunijas un Kursemes gubernam.

Sarkanà Krusta nodalas waronigà darbiba.

Petrogradà, 15. septembrî. Sinojums Sarkanà Krusta galwenai wirswaldei no pirmàs preekschejàs nodalas pilnwarneeka par schis nodalas darbibu kara laukà. Schis nodalas pahrseeschanas punkts, kas bij eerihkots pehz kaujas, tika tik stipri apschaudits no eenaidneeka, ka personalam wajadseja dotees apakschsemes telpàs, kuras aissargaja no loschu uguns. Darbs ilga no rihta lihds pulksten 3 naktî. kauja ilga lihds pulksten 4 deenà, pee kam pahrseeschanas weeta wairakkahrt pahrgahja eenaidneeku rokàs.

Pret wakaru nodalas pahrejà dala zità weetà sem stipras eenaidneeku uguns pahrsehja eewainotos. Zità reisê nodala, neskatotees uz stipro artilerijas uguni, peegahja pee paschàm posizijam un tuhlit eesahka pahrseeschanas darbus. Wiss darbs norisinajees sem nepahrtrauktas eenaidneeka slinschu uguns. Schai reisê tika eewainots kahjà ahrsts Wanguts.

Kopenhagenê, 14. sept. Berlines awise „Lokal-Anzeiger“ sino, ka sahkot ar otrdeenu katru deenu tikschot issuhtiti wilzeeni ar kreewu pawalstneekeem no Berlines teeschi uz Sosnizu un Treleborgu. Nahkoschàs deenàs sikschot aissuhtiti apmehram 6100 Kreewijas pawalstneeki.

Romà, 15. sept. 14. septembrî wisu dailes akademiju un sinatnes un kulturas eestahschu preekschstahwju sapulzê swinigà sehdê isteiza protestu pret wahzu warmahzibam un swehtu mahkslas peemineklu isnihzinaschanu Luwenê, Manilà un Reimsà.

Belgradê, 14. sept. Belgradê eerabàs karalis Peteris un apskatija karala pils ispostitàs dalas, kà ari pilsehtu wispahr. Laudis waldneeku sanehma ar leelu sajuhsmu. Karalis pehz tam aisbrauza uz Talopu.

Daschadas sinas.

Par austreeschu meschonibam

Lublinas apkahrtnê kahds azuleezineeks awisê „Warschawskaja Misl“ raksta, ka tàs ne ar ko neatschkihruschàs no wahzu breesmu darbeem. Winsch pastahsta sekoscho:

Eeejot kahdà zeemà waj pilsehtà austreeschi wisupirms nehmàs teroriset meerigus eemihtneekus. Ofizeeri ar rewolwereem apdraudedami eebsihwotajus, peeprasija, lai tee isdod maisi un kasakus, bet pehz tam sahkàs pilniga laupischana — panehma wisu, ko tik ween wareja panemt. Labibu sakrahwa ratos un aisweda, bet saldatu bari bruka eekschà augtu dahrsos un kà issalkuschu sisenu bars aprija wisus augkus

Preesteru dsihwokkos sewischki zeeschi mekleja pehz scho dsihwoklu saimneekeem. Zaur robeschu apgabalu speegeem wini bij koti labi issinajuschi par katru preesteri, kà ari to, kà tas isturas pret wineem. Iskratija pagrabus un kuhtis un nolaupija wisu. Kahdam preesterim apehda 60 garzes medus un pehz tam islaupija wisu drawu un aisdedsinaja, aisdsina 8 brangas gowis un beidsot saimoja Keisara gimetni.

Sewischki uskrihtoschi bij tas, ka pee laupischanam leelà mehrà peedalijàs ari ofizeeri.

Laschowà austreeschi iswaroja wisas seeweetes. Naw neweena zeema, kurà nebuhtu kahda seeweete waj meitene, kura pastrahdato waras darbu dehl tagad guk slima uz mirschanu.

Breesmoni nekaunejàs pat no nelaimigàm mahtem, kuras zelos nokrituschas skuhpstija winu rokas un luhdsa saudset winu masgadejàs meitenites. Nekas nelihdseja.

Par masako pretoschanos, kas beeeschi ween notika walodas nepraschanas dehl, nelaimigos pakahra. Spihdsinaja wisus bes isnehmuma, rahdot zilpu, waj ari dunzi. Sewischki neganti spihdsinaja tos, kuri usdrihkstejàs teikt, ka paleek ustizigi sawam Waldneekam. Tà Nowoselkas zeemà, Tomaschowas aprinkî, 16 reises zilpà wilka augschà un laida semê semneeku Iwanu Karowanu par to, ka winsch bij teizis:

„Par sawu Keisaru Nikolaju Alekfandrowitschu ar preeku eju nahwê!“

Kahdu seminaristu nobendeja par to, ka winsch nebij nogehrbis Kreewijas skolas apgehrbu. Laschowà nogalinaja 4 semneekus par to, ka wineem nebij naudas, ko dot laupitajeem. 18 preesterus aisweda guhstneezibà un neweens nesin, kas ar wineem notizis.

Sewischki breesmigi sawos nedarbos bij ungaru un austreeschu wahzu pulki.

Par milsigajeem wahzu saudejumeem

sanemta Nujorkà slepena telegrama. Winà sins, ka Wahzijas fabrikanti ir koti nemeerà ar to, ka Wahzijas kara flote nespehj apsargat wahzu tirdsneezibas kugus uz juhras un Wahzijai jasaudê sawi pasaules tirgi, kurus eeguhst zitas walstis. — Wahzu wehstneeks Bernsdorfs Waschingtonà ar wiseem spehkeem strahdà Wahzijas labà, bet bes panahkumeem.

Riga.

Pilsehtas priwatà dsihwe

ir pahrgrosijusès maf nedelâs wisos pamatos lihdf nepasihschanai par labu kulturai, zilweka godam, paschapsinai un wispahrigai kahrtibai. Pilsehta atrodas kara stahwokli, bet naw wajadsigs ne kareiwju patruku, nedf polizijas nodaku uf eelam, pee fabrikam, waldibas un priwatàm eestahdem, bankam, kasem un tirgotawam. Atpestiti pa leelai daksai no alkohola lahsta, pilsehtas eedsihwotaji, pascheem neapjaudot, pahrwehrtuschees par — zilwekeem. Winos aprimuschi alkohola isaudsinatee semee dsihwneeku instinkti ar wisàm sowàm kaislibam. Wini, kà isbriduschi no muklaina purwa, kurà grima un nosihka — zilweks; wini, kà iszehluschees no neapsinà un neprahtà apdullinoscha twana un nahkuschi dsidrà gaisà, kur pretim mirdf dsihwibas gaischuma swaigsne, wini kà atmoduschees no mozoscha sapna, kà atraisijuschees no bendejoschà teiksmainà leetuwena un nu uselpo weeglumà pilnu atswabinato krutti. Gan kara breesmas swilst pahr mums un sit mums sahpigas bruhzes, gan dreb mums sirds par dahrgàm dsihwibam un pluhst asaras par mihkeem tik mihkotajeem upureem uf kara lauka, bet mehs apsinamees, ka tee nes mums nahkotnes laimi un — mehs sajuhtam sewi apmeerinajumu par nenowehrschamo. Ja, to mehs sajuhtam, to mehs spehjam sajust — atpestiti no alkohola lahsta, kas laupija mums scho eespehju; mehs spehjam to sajust aif gaischà prahta un tihràs apsinas, atswabinati no alkohola aptumschojuma ...

Schahdus cespaidus mehs mantojam tagad tuwak eepasihstotees ar gimenem, kuras jau azim redsot nonihka alkohola breesmàs. Kamehr agrak gimenes tehws pelnija diwas un trihs reises wairak, gimene mirdama mira truhkumò, badà un kailumà, tagad ir paehdusi un apgahdajusès. Kur agrak gimenes tehws un apgahdneeks postija sawu garu un meesu kabaku smirdoschà gaisà, tagad winsch atschirgst garigi un meesigi ruhpigas gimenes mahtes tihrità un wabità istabinà. Kamehr agrak gimenes mahte neehduse mirka asaràs sawu pee badà aismehrdinatu behrnu gultinas lihdf wehlai naktij, tagad wina pahrtikusi smaida apkoptu behrnu pulzinà un kur agrak wina wakaros sagaidija bailès dreboscha peedsehruscha wihra pahrnahkschanu, lai sanemtu rupjus wahrdus, lahstus un nereti siteenus, tur wina laimigi skauj sawas rokas ap mihlà wihra kaklu, tekot tam pretim pehz deenas gaitas wakarà. Jautree behrni, kas zitkahrt bailès mehmi rahwàs tumschà kaktinà, auklejas tagad ruhpigà tehwa rokàs Lamu un lahstu weetà tagad pee gaischas lampas jautri laimigà gimene pawada wakarus lasot laikrakstus, grahmatas un rakstus mainus ar tautas teikam, dainam un stahstot tautas pasaziņas; bet kad behrni jau saldà meegà, tehws ar mahti tschakli wehl strahdà ap dsihwes wajadsibam pascheem un behrneem, kurus agrak bija jaapgahdà par dahrgu naudu tirgotawàs un pee amatneekeem. Kà wiss tas kuplina dsihwi, kà pazel sirdi un skubina prahtu uf preekschu, uf augschu, pretim labakai nahkotnei, pretim labajai, baltajai tautas swaigsnei! ... Un — truhkstoschàm sirdis atweras pateizibà kà augstà dseesmà par — alkoholu nepeeejamibu! p.

Gadijums waj maldinaschana? Jt kà nelabwehliga gadijuma dehl daschu schejeenes beedribu usfaukums, spert energiskus solus, lai alus bodes netiktu no 1. oktobra atwehrtas, sakrita ar daschu laikrakstu sinojumu, ka sinas par alus boschu atwehrschanu esot nedibinatas un alus daritawu ihpaschneeku luhgums atstahts bef eewehribas. „Ja jau nu tà, kapehz tad tur wehl ko darit," daschs labs sabeedrisks darbineeks nodomaja un ari neeeradàs lihdf parakstit luhgumu finanschu ministrim. Schahds gadijums wareja tikai alus bodneekeem atnest labu.

Ka sche naw darischana ar kahdàm nedibinatàm awischu sinam, par to runà nopeetni sakti. „Nowoje Wremja", kura stahw waldibas aprindam wistuwaki, sinoja 31. augustà weenà weetà, ka 1. oktobrî nodomats atwehrt alus bodis, otrà jau noteikti, ka 1. oktobrî tàs atwehrschot. 3. septembrî tas pats laikraksts atsihwè, ka tirdsneezibas un ruhpneezibas ministrs greesees pee finanschu ministra ar preekschlikumu, kurà tas issakot wehleschanos, lai tirgoschanos ar alu atjaunotu.

Tà tad bija gan weetà, kaut ko darit, lai nowehrstu draudoschàs alus breesmas.

Ar gandarijumu waram pasinot, ka luhgumu finanschu resora preekschstahwim paraksstijuschas 35 beedribas un seschi weetejee luteranu mahzitaji, kà ari daschi atsewischki sabeedriski darbineeki. Bef tam luhgumu sirsnigi pabalsta Rigas un Jelgawas arkibiskaps Joons.

Adwokats Fridenbergs aisbrauzis uf Petrogradu, lai personigi pabalstitu luhgumu.

Weetejo angku damu pulzinsch organisejees welas un siltu apgehrbuu gabalu pagatawoschanai preeksch kreewu kareiwjeem kaujas laukà. p.

Widsemes gubernas kara klausibas komisija issino, ka pehz kara padomes lehmuma no 30. augusta kara spehku pulku preekschneezibam jasapirk no scha rudena rekruteem, kà ari mobilisazijas gadijumà no reserwisteem un semes sargeem winu paschu apgehrba gabali, kurus tee nehmuschi sewim lihdsi kara klausibà eestahjotees un kurus atsihst par derigeem, par schahdàm zenam: pahris sahbaku 7 rubli 50 kap., krekls 60 kap., apakschbikses 50 kap., mutautinsch 9 r., dweelis 20 kap., pahris nahtnu waj wilnainu autu 15 kap., puskaschoks 7 r. 50 kap., silts krekls wilnains 1 r. 50 kap., bet kokwilnas 1 r., wilnainas apakschbikses 1 r. 30 kap., apkruhts 23 kap., pahrs usauschu 12 kap., baschlika 90 kap., pahrs zimdu 40 k., pahrs wilnainu pirksteneeku 35 kap., pahrs waj diwi pahri wilnainu seku 65 kap., ahdas josta ar sprahdsi 50 kap. un wilnainas wirsbikses 2 rbl. p.

Labdaribas markas. Keisariskà Patriotiskà Seewerschu Beedriba isdabujusi atkauju, islaist apgrosibà ihpaschas labdaribas markas par labu kareiwjeem un winu gimenem. Schis markàs islaidìs par 1, 3, 7 un kap. wehrtibà un buhschot ar simboliskàm nosihmem. Markas isdos kopà 60 miljonos jau oktobra widû. p.

Baltijas Koppeenizu Saweenibas sinojums par sweesta tirgu 11. septembrî sch. g. Walnu eelà Nr. 30, telefons 102-79. Sweesta zenas leekas drusziņ stingrakas. No beidsamàm partijam labako eksportsweestu jau wareja pahrdot no 34—37 k. mahrz. Peeprasijumi no Eekschkreewijas neezigi. Labakas zenas ir nesahlitam un ari drusziņ sahlitam Parises (no sildita krehjuma) sweestam. Par tahdu Maskawà un Petrogradà maksà no 16 r. 50 k. — 19 rbl. pudà. Turpretim eksporta sweesta zenas kà Maskawà, tà Petrogradà naw augstakas kà Rigà. Koppeenizas, kuràm eespehjams isgatawot Parises sweestu, luhdsam suhtit 20 m. gab. eepakatu labàs kastès preeksch Petrogradas tirgus. Sibirijas sweests Kurganà maksà 9 r. pudà.

Jelgawa

Kas atbildigs par eedsihwotaju peerakstischanu. Lihdf schim schai sinà bij pilnigi neskaidriba. Eedsihwotaja nepeerakstischanas gadijumà, waj nu mahjas, waj polizijas grahmatàs, lai iswairitos no soda, nama ihpaschneeks wehla scho peenahkumu uf sehtas apkopeju, bet pehdejais atkol uf nama ihpaschneeku. Administrazija, nebuhdama par scho jautajumu pati skaidribà, sodija drihf weenu, drihf otru un reisem pat abus. Schi jautajuma noskaidroschanai dehl tagadejais polizijmeisters usdewis pristaweem registret sewischkà grahmotà, kam ihsti schis peenahkums katrà namà japildà, waj nama ihpaschneekam, jeb waj wina sehtas apkopejam.

Pastahwoschas kahrtibas neeewehroschana. Edwards Behrsinsch no Krona-Wirzawas Skudru mahjam bij atstahjis Akzises eelà sirgu bef usraudsibas. Gorodowojs tam wairakkahrtigi atgahdinaja, ka tà nedrihkst darit, bet kad B. to neeewehroja, tad tas bij speests aisgahdat sirgu uf poliziju. Polizijà B. paskaidroja, ka tikai uf ihsu brihdi, kamehr eeskrehjis Nesobomowa weikalà, sirgs palizis bef usraudsibas. Par notikuscho sastahdits protokols.

Jelgawas Laukſaimneezibas Beedribas Krahj-Aisdewu Sabeedribas 3 kl. pirmmahzibas skolà (ar latweeschu mahzibas walodu) mahziba sahkàs 16. augustà. Jaunu skolenu peenemschana wehl ikdeenas turpinas no plkst. 12—2 deenà skolas telpàs, Katoku eelà Nr. 44.

Skolas nauda par seemas skolas laiku 5 rubli, par seemas un wasaras skolas laiku 10 rbl.

Sirgu eepirkschana kara wajadsibam issludinata uf 21. sept. Jelgawà no Warschawas remonta komisijas.

Jelgawas apgabala teesas delegazija 1. septembrî isteesaja Daugawpilî sekoschas prohwas:

4) Pret wisas teesibas saudejuscho Demmenes pag. 25 g. w. Peteri Stelmaku, kas apwainots par to, ka 20. dezembrî pag. g. Grihwas meestinà isdarijis sahdsibu par apm. 150 r. wehrtibà, celausdamees Grischtschuka dsihwokli, pa eemihtneeka nostbuhschanas laiku. Teeschu peerahdijumu truhkuma dehl winu attaisnoja.

5) Pret Judskas pag. (Wilnas pag.) 43 g. w. Ossipu Lawrinowitschu. 23. aprilî pag. g. boroneses Stromberg Mas-Lasenes muischà atbrauzà uf dsihwi Brenzis- Rauschelis un wehla wakara dehl dewàs ar sawu gimeni pee meera, atstahdams wisu mantibu ratos sehtas widû. No rihta tas atrada, ka weena kaste uslausta un panemtas daschas mantas par apm. 30 r. wehrtibà. Par wainigo israhdijàs muischas senakais strahdneeks Lawrinowitschs, kas pats bija atstahjees no darba un blandijàs apkahrt. Daschas leetas atrada meschà nomestas, bet paschu Lawrinowitschu babuja rokà tikai sch. g. marta mehnesî. Par atkahrtotu sagschanu winam peespreeda wisu teesibu saudeschanu un 2. g. 6 mehn. arestontu nodalà, eeskaitot preekschismekleschanà nosehdetos 5 mehn.

6) Pret Prodes pag. 30 g. w. Weroniku Krasowskaju. Subates meestinà 31. martà polizejas straschniks Klimanis eeraudsija upê behrna lihkti. Israhdijàs, ka behrns peedsimis Weronikai Krasowskai, magasinas „Graubs" kalpotajai, sweiks un wesels, bet mahte to noschnauguse un pagrembejuse. Apsuhdsetà sazija, ka to darijusi aiz kauna un bailem, bet ahrsts leezinaja, ka schis radibas tai naw wis bijuschas pirmàs. Krasowskai peespreeda wisu teesibu saudeschanu un 3. g. zeetuma, eeskaitot jau nosehdetos 4 mehn.

7) 3. septembrî pret Smolenskas gub. 15 g. w. Nikonu Pischtschulinu, kas naktî uf 16. now. p. g. dselszela wilzeenà no Turmontes uf Kalkuhnu stazîju mehginajis apsagt gulosch Wasili Buzaju, kam bija 300 r. labatà, bet tas pamodees un notwehris kad ne wairak sehna zepuri, jo tas eebehdsis otrà wagonà, kur to wehlak atroda un tas usrahdija sweschu pasi par sawu. Eemehrojot sehna jaunibu, ahrsti winu ismekleja, bet atroda, ka tas rihkojees pilnigi apsinigi. Par sahdsibu tas jau sodits masgadeju noseedsneeku nodalà, bet no tureenes isbehdsis. Pischtschulinam peespreeda 6 mehn. zeetuma, kuru laiku tas jau ismekleschanà nosehdejis. B.

Atbildigais redaktors: A. Purinsch.

Isdeweja: Sabeedriba „Latweeschu Awises"

Печатать разрѣшается. Митава, 16. сент. 1914.

Naktî no 26. uf 27. augustu nosagta sarkani behra
kehwe,
4 gadus weza, wehrtibà 500 r. Sihmes: uf labo preekschkahju wirss naga rehta, astè firmi sari, peerè gaischa sihme. Usrahditajam pateizibas alga. Ст. Мешкуцы, Ков. губ., дер. Моркуны, В. Вайчулису. 6356

Akzizu Sabeedribas
J. Hertel
apteeka pretschu pahrdotawa,
Jelgawà,
Baka eelà Nr. 12.
pedahwà wisus
uf schs arodu atteesoschos artikelus.

Semenu stahdi,
labakàs sortes, dabujami
Latw. Laukſ. Ekonomisklàs Sabeedr. fermà,
bijuschà Romas krogà, pee Jelgawas. (612)

Laukſaimneezib. maschinu fabrika un tschuguna leetuwe
G. Rahzen,
Jelgawà, Skolas eelà Nr. 15, pee Masajeem wahrteem.
Isgatawo wisadas
laukſaimneezibas maschinas
un reservu dalas. Twaika kuhlejus, wisjaunakàs konstrukzijas un wisados leelumos. Kuhlejeem sorteerzilindrus un kurbelasis. Lokomobilem eeleek uf wislehtako jaunas ugunsbukses un rorn seenas. Wezeem katleem isbukse twaika zilindrus un eerihko uf wentileem jaunlaiku regulatorus.

J. Spalits.
Zementroru, trepju un jumta papes fabrika
Jelgawà, Schagarcs eelà Nr. 5, telef. 270.
Kantoris un noliktawa atrodàs Katoļu eelà Nr. 58.
Telefons 10-91.
Zement trepju kahpeenus.
Eelu un koridoru sliſes.
Aku un drenaschu rores
(wisados leelumos)
Nementa
jumta dakstinus.
Seenas un jumta papi.
akmena darwu
wairumà un mazumà.
Tapat usnemos papes jumtu ussegschanu un nodarwoschanu par lehtàm zenam.

Selta medalis Londonà 1893. g.
Sargateesa no wiltojumeem!
Prowisora (33)
G. F. Jürgen'a
Bor-Timolin
seepes
prei swihschanu, nodegschanu, saules plankumeem, pinnem un dselteneem plankumeem.
Smarschigas, augstakà labuma
tualet seepes.
Dabonamas wisur!
1/1 gab. 50 kap., 1/2 gab. 30 k.
Galwenà noliktawa pee G. F. Jürgens'a Maskawà.